

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie (Henryk ZIMOŃ SVD)	17
--	----

Część I. Z PROBLEMATYKI BADAŃ NAD RELIGIA

Andrzej BRONK SVD. Nauki o religii	23
1. Typy nauk o religii	23
2. Dzieje badań nad religią	25
3. Potrzeba naukowych badań nad religią	26
4. Religioznawstwo	29
5. Historia religii	29
6. Socjologia religii	31
7. Psychologia religii	34
8. Etnologia religii i etnoreligioznawstwo	36
9. Fenomenologia religii	40
10. Geografia i ekologia religii	43
11. Filozofia religii	45
12. Teologia religii	48
Zofia J. ZDYBICKA Ursz.SJK. Czym jest i dlaczego istnieje religia?	53
1. Dlaczego istnieją różnice w poglądach na istotę religii?	54
2. Opis przeżycia religijnego	57
3. Filozoficzna interpretacja faktu religijnego	59
3.1. Przedmiot relacji religijnej (przedmiotowe uzasadnienie faktu religii)	60
3.2. Podmiot relacji religijnej (podmiotowe – od strony człowieka – uzasadnienie faktu religii)	62
3.3. Charakter relacji religijnej	66
Ks. Marian RUSECKI. Geneza religii	71
1. Hipotezy naturalistyczne	72
1.1. Hipotezy przyrodniczo-gnozeologiczne	72
1.2. Hipotezy społeczne	74
1.3. Hipotezy psychologiczne	76
1.4. Hipotezy ewolucjonistyczne	77

2. Filozoficzno-teologiczna interpretacja genezy religii	80
2.1. Człowiek ukierunkowany i otwarty na transcendencję	81
2.2. Objawienie się Boga przez stworzenie uniwersalnym źródłem religii	84
Ks. Zdzisław CHLEWIŃSKI. Religia a osobowość człowieka	89
1. Osobowość, religia, religijność	90
1.1. Osobowość	90
1.2. Religia	97
1.3. Religijność	100
2. Szczegółowe funkcje religii w rozwoju osobowości	101
2.1. Sens życia	102
2.2. System wartości	102
2.3. Bezpieczeństwo i zaufanie	103
2.4. Autoidentyfikacja	104
2.5. Identyfikacja z grupą	104
2.6. Funkcje autopsychoterapeutyczne	105
3. Religijność dojrzała i niedojrzała	105
3.1. Autonomia motywacji religijnej	106
3.2. Pojęcie Boga	107
3.3. Umiejętność różnicowania elementów istotnych i nieistotnych w religii	110
3.4. Umiejętność rozwiązywania kryzysów religijnych	111
3.5. Autentyczność przekonań religijnych	115
3.6. Religijne poznanie (modlitwa)	119
Ks. Janusz MARIĄŃSKI. Społeczny charakter religii	129
1. Socjologiczne określenie religijności	131
2. Religijność jako fakt społeczny	135
3. Możliwości i granice socjologii religii	142
4. Socjologiczne wymiary religijności	146
Zofia J. ZDYBICKA Ursz.SJK. Religia a kultura	167
1. Rozgraniczenie pojęć	167
2. Religijny aspekt kultury osobowej	169
3. Rola religii w tworzeniu modelu kultury osobowej	179
Ks. Zbigniew KRZYSZOWSKI. Ateizm	185
1. Pojęcie, struktura i elementy składowe ateizmu	186
2. Przyczyny ateizmu	191
3. Typologia	194
4. Stosunek Kościoła do ateizmu	200
Część II. RELIGIE POZACHRZEŚCIJAŃSKIE	
Henryk ZIMOŃ SVD. Religie ludów pierwotnych	207
1. System istot nadnaturalnych	209
1.1. Ludy zbieracko-łowieckie	209
1.2. Ludy rolnicze Afryki	213
2. Stworzenie, natura i przeznaczenie człowieka	223
2.1. Stworzenie człowieka	223

2.2. Natura człowieka	226
2.3. Eschatologia	226
3. Moralność	230
4. Kult	233
4.1. Modlitwa	235
4.2. Ofiara	235
4.3. Rytuały	236
Maciej St. ZIĘBA. Hinduizm	245
1. Bóstwa	247
2. Doktryna	249
3. Buddyzm i dżinizm	256
4. Brahma, Wisznu i Siwa	259
5. Filozofia indyjska	263
6. Wisznuiizm	265
7. Siwaizm	269
8. Siaktyzm	272
9. Tantryzm	274
10. Islam	275
11. Nowe ruchy religijne	277
12. Pisma	281
Zbigniew WESOŁOWSKI SVD. Konfucjanizm	289
1. Konfucjanizm religią?	289
2. Kanon konfucjański	292
3. Tło społeczno-religijne działalności Konfucjusza	294
4. Nauka Konfucjusza	295
5. Stosunek Konfucjusza do religii	300
6. Krótka historia rozwoju konfucjanizmu	302
Roman MALEK SVD. Taoizm – rodzima religia Chin	307
1. Podstawy filozoficzne	307
2. Rozwój historyczny taoizmu	311
3. Tao-tsang: pisma kanoniczne taoizmu	315
4. Elementy doktryny i kultu	316
Mikołaj MELANOWICZ. Sintoizm	325
1. Rozwój historyczny	328
1.1. Mity i sinto	329
1.2. Sintoizm i buddyzm	331
1.3. Sekciarski sintoizm	336
1.4. Państwowe sinto	337
2. Rytuał i doktryna	339
2.1. Święta przestrzeń i czas	340
2.2. Miejsce rytuałów	343
2.3. Modlitwy	344
2.4. Akcesoria kultu i festyny matsuri	345
2.5. Panteon sinto	345
3. Instytucje religijne	346

Ryszard RUBINKIEWICZ SDB. Judaizm	349
1. Zarys historii judaizmu	350
1.1. Okres biblijny (586 rok przed Chrystusem – 70 rok po Chrystusie)	350
1.2. Okres rabinizmu (70-1038)	359
1.3. Od wygaśnięcia egzyliarchatu (1038 rok) do czasów współczesnych	361
2. Teologia judaizmu	365
3. Poglądy filozoficzne judaizmu	372
4. Wkład judaizmu w kulturę światową	373
5. Ważniejsze organizacje żydowskie	373
6. Statystyka	374
7. Judaizm a chrześcijaństwo	375
Henryk ZIMON SVD. Buddyzm	379
1. Tło historyczne i rozwój buddyzmu	380
2. Pisma buddyzmu	385
3. Zagadnienia doktrynalne buddyzmu	387
3.1. Cztery szlachetne prawdy	388
3.2. Rozwój nauki o zbawieniu	392
4. Wspólnota buddyjska	395
Stanisław GRODŹ SVD. Islam	403
1. Muhammad	404
2. Koran i pojęcie objawienia	407
3. Sunna i stosunek muzułmanów do Muhammada	409
4. Podstawowe zasady wiary	411
4.1. Wiara w Boga	411
4.2. Wiara w anioły	412
4.3. Wiara w święte pisma	412
4.4. Wiara w posłańców Boga	413
4.5. Wiara w dzień sądu ostatecznego	413
5. Rytualne obowiązki muzułmanina	414
5.1. Wyznanie wiary – szahada	414
5.2. Modlitwa rytualna – salat	414
5.3. Post – saum	416
5.4. Jałmużna – zakat	416
5.5. Pielgrzymka – hadżdż	417
5.6. Muzułmańskie święta	418
6. Proces tworzenia się muzułmańskiej tożsamości	419
7. Kontakty muzułmańsko-chrześcijańskie	421
Władysław KOWALAK SVD. Nowe ruchy religijne	429
1. Nowe ruchy religijne na różnych kontynentach	430
2. Młodzieżowe ruchy religijne i parareligijne	438
3. Nowe ruchy religijne w Polsce	441
Stanisław A. WARGACKI SVD. New Age	451
1. Co to jest New Age?	451
2. Geneza New Age	455
2.1. Swedenborgianizm	456
2.2. Mesmeryzm	457

2.3. Transcendentalizm	457
2.4. Nowa Myśl	458
2.5. Teozofia	459
2.6. Antropozofia	461
2.7. Szkockie źródło ruchu New Age	462
2.8. Kalifornijskie źródło ruchu New Age	464
2.9. Inne źródła ruchu New Age	466
3. Główne cechy New Age	467
3.1. Okultyzm	467
3.2. Holizm	468
3.3. Ekologizm	470
3.4. Transformacja świadomości	472
4. Niektóre elementy wierzeń New Age	475
4.1. Monizm	475
4.2. Panteizm	476
4.3. Reinkarnacja	476
4.4. Channeling	477
5. Ocena ruchu	479

Część III. WYBRANE ZAGADNIENIA Z TEOLOGII RELIGII

Ks. Marian RUSECKI, ks. Krzysztof KAUCHA. Chrześcijaństwo	489
1. Dzieje chrześcijaństwa	492
1.1. Działalność misyjna	492
1.2. Najważniejsze wydarzenia w łonie chrześcijaństwa	494
2. Doktryna	498
3. Kult	504
4. Organizacja	506
Ireneusz S. LEDWOŃ OFM. Wyjątkowy charakter chrześcijaństwa	511
1. Nowe podejście do religii pozachrześcijańskich	512
2. Współczesne ujęcia teologiczne	514
3. Absolutny charakter osoby Jezusa Chrystusa	517
3.1. Pełnia objawienia w Chrystusie	519
3.2. Chrystus jedynym Zbawicielem	521
3.3. Kult Boga w Jezusie Chrystusie	524
4. Konieczność Kościoła do zbawienia	525
Ks. Marian RUSECKI. Elementy zbawcze w religiach pozachrześcijańskich	531
1. Różnorodność spojrzeń w teologii współczesnej	532
2. Soborowe i posoborowe wypowiedzi Kościoła	539
3. Świadomość idei objawienia w religiach	543
3.1. Objawienie w hinduizmie	544
3.2. Problem objawienia w buddyzmie	546
3.3. Idea objawienia w religii chińskiej	548
4. Objawienie Boże przez stworzenia i w stworzeniach podstawą elementów zbawczych w religiach	550
4.1. Świat epifanem Boga	550
4.2. Człowiek objawicielem Boga	554
4.3. Bóg wkraczał w dzieje	558

Bp Zygmunt PAWŁOWICZ. Stanowisko Kościoła wobec sekt i nowych ruchów religijnych	563
1. Sekty posługujące się Biblią	564
2. Nowe ruchy religijne	568
3. Sekty destrukcyjne	573
4. Ruchy pseudoreligijne	576
5. Pastoralne stanowisko Kościoła wobec sekt	577
Ks. Józef URBAN. Dialog chrześcijaństwa z religiami pozachrześcijańskimi	583
1. Potrzeba dialogu	584
2. Możliwość dialogu	585
2.1. Podstawy biblijne	585
2.2. W ujęciu Ojców Kościoła	587
2.3. Według współczesnych teologów	587
3. Rozumienie dialogu	588
3.1. Element misji ewangelizacyjnej	588
3.2. Wartość sama w sobie	589
3.3. Cechy dialogu	589
3.4. Podstawowe zagadnienia dialogu	590
4. Uwarunkowania dialogu	592
5. Realizowanie się dialogu	594
5.1. Formy dialogu	595
5.2. Cele, owoce i perspektywy dialogu	597
Andrzej BRONK SVD. Pluralizm religijny i prawdziwość religii	605
1. Kontekst pytania o prawdziwość religii	605
2. Pluralizm religijny	607
3. Dzieje dyskusji	611
4. Główne pojęcia	615
4.1. Religia	616
4.2. Prawda	616
4.3. Prawdziwość religii	617
5. Typy prawdziwości religii	618
5.1. Prawdziwość historyczna	619
5.2. Prawdziwość doktrynalna	620
5.3. Wiarygodność religii	621
5.4. Autentyczność religii	622
5.5. Absolutność religii	622
5.6. Racjonalność i niesprzeczność religii	623
5.7. Egzystencjalna sensowność religii	624
6. Prawdziwość religii w świetle nauki	625
7. Prawdziwość różnych typów religii	627
7.1. Religia w ogóle	627
7.2. Religia objawiona	628
7.3. Religia naturalna	628
7.4. Prawdziwość chrześcijaństwa	629

Indeks nazwisk	633
Noty o autorach	649